Bya i Hedemora socken

KLHA, III, AI:16, f 63, 2 maj 1673

Bya-borna kommo åter nu fram och talade till Norrhytte-borna om en gruv-.....väg, som efter 1586 års den 15 maj synebrav bör vara rätta åtskillnaden mellan dessa byar, men kunna icke komma överens emedan där är två vägar, begärandes därför att skogen måtte fördelas efter utlagorna, alldenstund de skola ligga för större utlagor än Norrhytte-borna. Utöver denna tvist hava befallningsman tillika med länsman i Hamre Anders Hansson, nämndemännen Per Ersson i Norshyttan och Anders Olsson i Nibble uti förledet års augusti månad efter lagligt tillkallande varit på rannsakning, och efter några gamla mäns berättande, som är Hans Andersson i Jälkarbyn, Hans Larsson på Norrhyttan och Anders Andersson ibm, de där äga så mycket jord i Bya som i Norrhyttan, och .... icke vittna någondera byn till viljes, befunnit att den vägen som nu för denna tiden är brukelig skulle vara likast att vara skillnad emellan Bya och Norrhyttan, och detta för dessa skäls skull. 1) Emedan på den vägen .... vara stora och många stättor tvärs, som löper över samma väg, avskärer och förnöts ej av kärrhjulen. 2) Ovannämnda män aldrig minnas annat än den vägen haver varit brukelig till gruvväg. 3) Den andra vägen kalla de allenast en kolningsväg, som löper bort i sumpiga ängar och moras, och hava densamma icke kunnat gälla, men den andra alldeles godkändes.
Bya-borna framlade en vittnesskrift av ovannämnde Hans Andersson i Jälkarbyn, Hans Larsson på Norrhyttan och Anders Andersson ibm den 24 april utgiven, däruti de ..... att de skogsskiften som Norrhytteborna, dessa mäns grannar, vilja sig tillägna, skall vara ...... Bya, vetandes bemälde män var kolbotten därsammastädes är och var de kolat haver. ....

KLHA, III, AI:5, f 68, 28 juni 1661

Anders Anderssons änka i Bya angav för Rätten huru såsom hennes man tillika med hela Finstad-fjärdingen hava huggit timmer åt Kyrkoherden, varest han är till döds slagen av en fura som Hans Olsson i Norrhyttan haver omkullhuggit. Hans framkallades och frågades huru detta var tillgånget, bekände efter allvarlig förmaning, att då han hade huggit på den ena sidan om furan och skulle begynna på den andra, haver han ropat till Anders och några resor varnat honom att han skulle taga sig till vara. Anders haver svarat honom och sagt att han skulle vakta sig, det skulle ingen fara vara med honom. Haver alltså gått ifrån det trädet som han allaredan hade omkullhuggit, och sedan den furan som Hans högg på, föll neder och fastnade med (skatan) uti ett annat träd haver han åter gått fram, och som han kom mitt under där det fastnade trädet hängde, föll det neder och slog honom strax till döds, vilket allt med vittnen bevistes sant vara.
Så alldenstund Hans haver, 1) åtskilliga resor varnat Anders, 2) Anders hörde denna varningen och gått ifrån det ställe där han först stod och högg, det och Hans haver sett och därför intet mera tänkt på honom, utan han nu ytterligare skulle kunna akta sig, 3) haver Hans och Anders aldrig varit ovänner utan alltid väl förlikta. Varför för ovantalda skäl kännes Hans fri och ledig för Anders Anderssons dödsmål.

Bya i Hedemora socken

KLHA, III, AI:27, f 230v, 18 okt 1686

OM ERIK ANDERSSONS FÖRÄLDRAR OCH OM ARVET EFTER DEM

Hans och Erik Anderssöner i Bya besvärade sig över deras styvfader Daniel Eriksson på Norrhyttan, att han för 26 år sedan skall hava inträtt med deras moder uti äktenskap, och intet tillförne låtit avvittra deras fädernes arv, utan det allt sedan brukat, de också varit hemma och gjort det arbete, som han har haft behov av intill i fjol då de blevo gifta ifrån honom, och när de nu tilltala honom om ett riktigt skifte, och därefter att få deras arvsandel om händer, skall han kasta på dem en hop utnötta och ....lösören. Eljest skall han ock av den skog, som hörer deras jord till, huggit en hop timmer och byggt ett hus av, skönt skogen skall all vara utödd, förutom det att han och icke allenast av deras jord,, av vilken de ingen avrad, icke heller någon dränglön skall bekommit sedan de begynte kunna göra drängarbete, utan ock utav deras mycket förkovrat, var emot han nu skall så illa att hantera dem, begärande för den skull här uti Rätten handräckning.
Länsmannen Erik Andersson i Hamre ingav därpå en skriftligbrelation om det som den 17 september nästförledne förlupit var, då han skulle uttaga dessa klagandes faders .... jämte en hop .... och memorialer, som Daniel Eriksson då han framviste över det han haft ifrån Tuna med sig, då han kom i giftermål med klagandenas moder, vad lösören där äro funna, hans egen ...... på någon gäld han sedan slall hava betalt, ...
....
Efter middagen kommo parterna igen, inlevererandes en förlikningsskrift efter ovannämnde nämndemäns mäklande, av detta innehåll, att Daniel Eriksson skulle efter sina styvbarns bejakande få taga undan de kreatur som han hade haft med sig från Tuna till Norrhyttan, nämligen 4 kor, 1 kviga, 1 stut, 5 får, 5 galtar, 5 svin. Sedan skulle Daniels styvsöner återleverera allt vad de hade på deras fädernes arv uppburit, undantagandes 2 kor, som Daniel och hans hustru hade givit sönernas hustrur uti brudgåva, det kommer att tillika med alla de andra hos Daniel befintliga lösören att skiftas efter lag emellan modern och barnen. Om husen äro de så förlikta, att sönerna skall behålla så många hus som är ånyo uppbyggda på deras fädernes jord, samt ett fähus på Norrhyttan näst vägen byggt, till att avföra därifrån till Bya. Och husen på Norrhyttan skall Daniel behålla till dess Gud gör någon förändring genom döden, antingen med Daniel eller med hans hustru. Om drängalön eller avrad som sönerna fordrade äro de således förenade, att modern har eftergivit sin treding utav årsväxten på hemmanet Bya, den hennes söner åtnjuta, jämväl ock behållande de sedlar och listor som de hava bekommit lika såsom på deras drängalön. Desslikes hava de ock blivit sams om en jordedel på Norrhyttan, som varandes sönernas morfaders jord, med vilken det är beskaffat, att av deras faders jord i Bya-hemmanet har ett änge varit brtbytt uti en annan jordedel på Norrhyttan, skulle för den skull styvsönerna Hans och Erik Anderssöner efter avtal uti deras morfaders del, ~~som~~som modern hade ärvt på Norrhyttan efter sin fader, njuta tvådelarna i stället för det bortbytta änget, vilket Hans Carlsson i Tiörna sig tillbytt hade, och Daniel eller hans hustru tredingen. vad Daniel hade inlöst kom hans styvbarn intet vid denna gången. Om humlegårdarna vid Högladun och på Högdhöjden, på moderns arvejord belägen, är så förlikt, att när styvfadern och sönerna hade avgjort .... humlegård vid Bya, som de tvenne ovanmälte, så skall Daniel och hans hustru de tvenne ovanbemälte vid Norrhyttan och sönerna den vid Bya. Denna förlikning blev av Rätten stadfästad.

Kopparbergs läns häradsrättsarkiv, serie VII, volym AI:4

Ting i Hedemora den 24 september 1709

Uppbjöds för Eric Andersson i Bya den arvedel som Johan Andersson i Djörkhyttan för 200 D kmt till honom upplåtit, belägen i Västanå.

Ting i Hedemora den 15 maj 1713

Eric Andersson i Bya har sig tillhandlat av Carl Ersson i Dalbyen i Säter dess hustrus arvejord i Bya.

Ting i Hedemora den 26 april 1714

Genom uppvisad skriftlig utjämkning och .... under den 26 innevarande april, tillstå och bekänna Eric Andersson och Eric Hansson i Bya, samt Eric Danielsson i Norrhyttan, sig således vara över deras sal. moders till halvbrodern Eric Danielsson givna och för detta i protokollet infattade testamente ense bliva, att de .... därpå intet tala vilja. Men eljest angående en liten jordedel i Bya och under Hans Jonssons mantal ibm belägen, som deras sal. moders fasta egendom, ... varde, hava de samtyckt att dela sig den samma tomt emellan, så att vardera däeav hava skall .... ..
Dessutom efterlåta och Eric Danielsson sin halvbroder Eric Andersson och halvbrodern Eric Hansson så mycket av utägorna som komma bemälda jord till, så och sin boskap, som lyder till denna ders lilla egendom i Bya, Sandbacken kallad, hörande under Carl Perssons mantal i bemälte Bya.

Serie VII, volym AI:5
Ting i Hedemora den 13 oktober 1721, mål nr 6

Lars Johansson i Bya lagsökte efter föregången stämning Eric Andersson och Eric Hansson därsammastädes, 1) om utlösen av deras ringa jordedelar uti Carl Perssons mantal belägna, som årligen allenast skola ränta 1 stig kol vardera, förmenandes sig så mycket mera därtill vara befogad, som dessa jordelägenheter skola blivit av dess hustrus .... till svarandena pantsatta, och således ifrån deras rätta börd dragen, härav förutan de och i samma mantal ingen mer jord äga skola. 2) vid sistlidna vårting, då han denna ....
.... sig vara förmyndare för Eric Olssoms dotter Kerstin, som till och med uti ...... jord skulle vara delaktig, och föregivit Jacob Andersson vara ....
Om sider blevo parterna om dessa deras stridigheter på det sättet förlikta, att Eric Hansson ingen, och för dess omyndiga syster Kerstin Ersdotter godvilligt avstår och lämnar till Lars Johansson, den jordedel uti Bya och Carl Perssons mantal belägen, räntande 1 stig kol, som fordom avl. Hans Andersson inlöst och sig tillhandlat,efter det pris, som nämndemännen Anders Hansson i Norrby och Johan Ersson i Norrhyttan finne den vara värd.

Ting i Hedemora den 6 maj 1723, mål nr 52

Eric Jacobssons arvingar i Bya hade låtit instämma Per Matssons arvingar därsammastädes om utlösen av desammas iti Hans Jöranssons mantal till 1 stig kol .... ,.....

Ting i Hedemora den 19 maj 1721, mål nr 28

Eric Hansson i Bya och soldaten Daniel Ersson Hana genom dess tillförordnafe fullmäktige, fjärdingsman Eric Andersson, lagsökte drängen Anders Ersson i Norrhyttan, angående utbekommande av den egendom, som dem så väl efter svärföräldrarna, som svågern och systern vilka nu sedermera med döden avgått, till arv fallit ..... 73 D 16 öre kmt, som ...... hustrun å dess faders skuld till borgmästaren Sven Grandel betalt ....

Kopparbergs läns häradsrättsarkiv, serie VII, volym AI:5

Ting i Hedemora den 19 maj 1721, mål nr 30

Hans Danielsson och svågern Lars Johansson i Bya kärade till Eric Andersson och Eric Hansson därsammastädes, med påstående att genom lösen bliva ägare till deras .... del uti Carl Perssons mantal, som allenast skall ränta 2 stigar kol, och de av den förres faster sig tillhandlat, förmenandes sig vara därtill så mycket mera befogade, som svarandens vid Lars Johanssons sistlidna höstas ingivna protest mot svågerns, Hans Danielssons, för sig allenast om denna lösen gjorda tillbud, skola giva sitt samtycke därt-ill .... varemot Eric Andersson och Eric Hansson exciperade att svara, efter den senares syster med döden avgått och förmyndare för dess omyndiga barn icke blivit instämd, samt den förre genom arv efter modern, som ännu innestår, skall bliva ägare till så stot del i mantalet, att han därmedelst förmenar sig böra ...... denna inlösa och med laga fasta försedd jördedel .....

Serie III, volym AI:27, sida 230v

Ting i Hedemora den 18 oktober 1686

Hans och Eric Andersson i Bya besvärade sig över deras ~~svär~~ styv fader Daniel Ericsson på Norrhyttan, att han för 26 år sedan (vigd 3 nov 1661) skall hava inträtt med dess moder i äktenskap, och intet tillförne låtit .... deras fädernearv, vilket allt sedan brukat, de också varit framme och gjort det arbete, som han har haft behov, intill i fjol då de blevo gifta ifrån honom och när .... tilltala honom om ...., och därefter få deras arvedel om händer, ...

(Krav på uppdelning av jord och lösören. Faderns namn nämnes ej)

Serie III, volym AI:6, f122. 1 okt 1662

Eric Jacobsson i Bya fick fasta på ett spannland åker i väl årssäd med därtll höriga äng, köpt av unge Hans Jöransson i Bya för 110 daler kmt

Renoverade domböcker, volym 23, f 983. 26 sept 1687
Emellan Daniel Ersson i Norrhyttan med dess hustru Margareta Hansdotter å den ena sidan, klagande, och Daniels styvsöner, hustruns rätta söner Hans och Eric Anderssöner i Bya, på den andra sidan svarande, angående den stridighet de sig emellan haft om arvsskiftet som gånget är dem emellan anno 1686 i september, då sönernas fäderne är x/..... varöver dessa föräldrar säga sig blivit vanlottade. Så blev nu i god sämja slutet, att hustrun får igen de skiften uti Västanå-åkern, som hon förr ~~samt~~ haft/brukat. Item efter hustruns död där mannen henne överlever, njuter han 20 daler kmt förmån i bytet utav barnens lott. Och sättes vidare 20 daler kmt vite mellan dem, om någon hädanefter ofredar annan uti ringaste måtto i ord eller gärningar.

Renoverade domböcker, volym 25, f 1017v. 30 maj 1689

Daniel Ersson samt Hans och Eric Anderssöner på Norrhyttan och Per Matsson i Bya hava samtyckt att styvfadern Daniel Ersson på Norrhyttan att behålla ograverat efter hustruns död hus och jord ibidem för 330 daler kmt utav deras börd, mot det han sålt fjärding i Tuna för 400 daler och här nedlagt. Förlikningen daterda 12 oktober 1688.

x/ under skifte vordet,

Kopparbergs läns häradsrättsarkiv, serie III, volym 13 1/2

Ting i Hedemora den 10 oktober 1670

Kom för rätten Daniel Ericsson i Bya, och begärde ändskap i saken mellan sig och sin hustrus halvsyskon av förra kullen, Anders Olsson i Bya och hans broders dotters man, Carl Persson på Norrhyttan, angående någon pantjord Daniel pretenderar efter sitt svärfolk, förmedelst ett gammalt brev av den 12 november 1633. Rätten påminde honom .... vid sista vårtinget den 4 maj gjort, och frågades om han nu hade bättre skäl att framta än då?
Då framstego hans motparter, förbemälde Carl Persson och Anders Olsson, uppvisande en skrift, daterad den 12 april 1634, av innehåll att gamle Hans Jöransson samt unge Hans Jöransson i Bya, Anders Matsson i Holmbo, Anders Hansson och .... Andersson hava varit på en förlikning mellan Jacob Jönssons barn, som är ovanbemälde Daniels hustru, och Olof Hanssons barn, som är förbemälde Anders Olsson och Carl Perssons svärfader Hans Olsson, då beslutit är att Jacob Jönssons dotter, Daniels hustru Brita Jacobsdotter, skulle hava 3 .... uppå sin arvedel efter sin sal. fader utö Anders Hanssons jord på Norrhyttan, som hennes fader på bemälde jord hade nedlagt. Denna förlikning sade sig Daniel aldrig hava ...., berättade .... i 24 år hava varit tillhopa med sin hustru. Hans vederparter betygade detsamma. ....

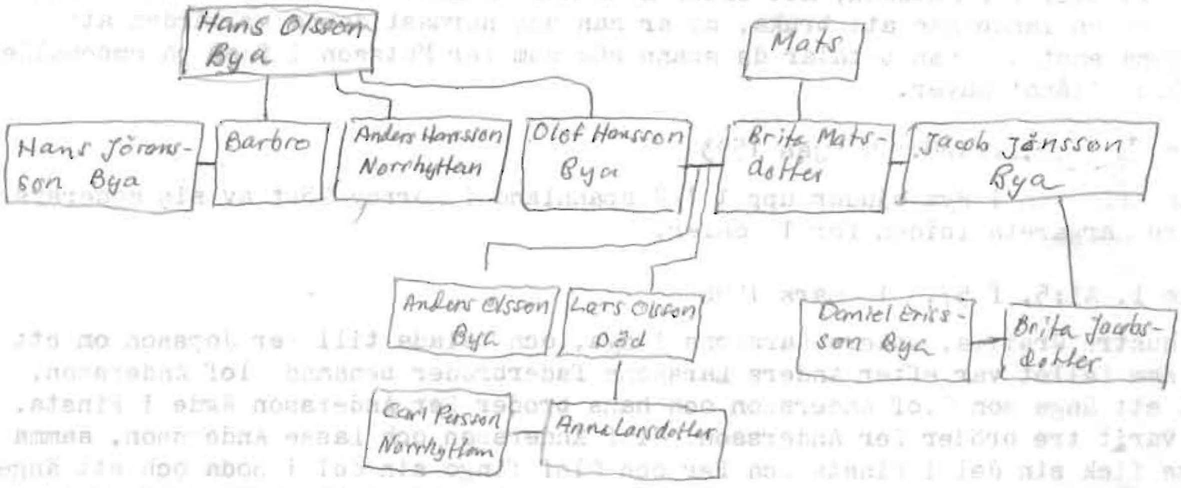

Serie III, volym AI:14. Hedemora 12 oktober 1671

Blev avsagt mellan Daniel Ericsson i Bya och hans hustrus halvsyskon Anders Olsson i Bya samt hans broders dotters man Carl Persson på Norrhyttan, att Anders och Carl giver Daniel 3 fat stångjärn

Serie III, volym AI:7. Hedemora den 17 oktober 1663

Anders Matsson i Nås ärftligen tillfallna jord efter sin sal. fader, sålt till sin broder Per Matsson i Bya för 160 daler kmt

Serie III, volym AI:5, f 68. 28 juni 1661

Anders Anderssons änka i Bya angav för Rätten huru hennes man tillika med hela .... haver huggit timmer åt kyrkoherden, samt han är till död slagen av en fura, som Hans Olsson i Norrhyttan haver omkullhuggit ....

Serie II, volym AI:11, f 527v. 29 okt 1644

Carl Ersson i Bya efter skriftligt bevis på sin och sin ~~måg~~..... och hustrusystermans Hans Jöranssons vägnar i samma by, fick fasta på Anna Andersdotters, en gammal och vanvettig kvinnopersons mödernearv i åker och äng, för deras sal. svärfader Anders Hansson och nu sedan efter hans död förbemälde hans måg Hans Jöransson samma Anna uti 26 år och allt intill sin dödsdag med nödtorftiga kläder och föda försörjt haver.

Serie III, volym AI:1, f 62v. 28 febr 1648

Anders Hansson och Lars Hansson på Norrhyttan fingo fasta på en jordedel i Bya belägen, köpt av sin halvbroder Mats Jonsson i Jälkarbyn

Renoverade domböcker, volym 4, f 577. 24 april 1655

Anna Ericsdotter i Bya, Finsta fjärding, bekänner att hon låtit sig lägras av en gift karl och soldat, Anders Ersson Lokatten benämnd, och med honom avlat barn, sedan haver hon åter låtit sig hävdas av Eric Olsson, en soldat i Hedemara stad, och ytterligare av en skomakare i Hamre Olof Ersson, och fälldes nu till 40 daler för den gifta karlen, och emedan hon imtet haver att böta med skall hon därför slita ris.

Renoverade domböcker, volym 28, f 1005v. 13 juni 1692

Avsades mellan Hans Andersson i Bya och Per Matsson ibidem, angående en kolgård som hustrun Anna Carlsdotter i Norrhyttan äger och belägen är i Bya, vilken hon pantsatt till Per Matsson, att efter Hans har antagit all hustru Annas övriga jord som en landbonde att bruka, så är han och närmast denna kolgården att återlösa emot det han betalar de spann säd som Per Matsson i fjol på ombemälde kolgård utlånat haver.

Serie I, AI:2, f 120. 19 jan 1593

Jöran Ericsson i Bya bjuder upp 1 1/2 spannland i Norrby köpt av sin modersyster hustru Margareta ibidem för 16 daler.

Serie I, AI:5, f 57. 10 mars 1596

Kom hustru Ursilia, Anders Larssons i Bya, och talade till Per Jopsson om ett arv som fallet var efter Anders Larssons faderbroder benämnd Olof Andersson, samt ett änge som Olof Andersson och hans broder Per Andersson ägde i Finsta. Det varit tre bröder Per Andersson, Olof Andersson och Lasse Andersson, samma Lasse fick sin del i Finsta och Per och Olof fingo sin del i Boda och ett änge i Finsta därtill. Nu blev Olof Andersson död barnlös så kom Lasse Anderssons barn som är Anders Larsson och Per Larssons barn och barnbarn som är Margareta Olof Björns hustru ..... ,.......

KLHA, III, AI:20, f 39, 7 juni 1678

Uppbjöds första gången all Anders och Erik Hanssöners på Norrhyttan arvejord efter deras sal. fader, hus, land...... med tillhöriga äng, humle- och kålgårdar, skog etc., som de en 26 april 1678 hava sålt till deras syskonbarn Anders och Hans Anderssöner ibm för 200 daler kmt. Anders och Hans Anderssöners faders halvbroder Lars Hansson på Norrhyttan .....

Hans Olsson
Bya

Hans Jöransson, Bya — Barbro

Anders Hansson
Bya

Olof Hansson
Bya
— Brita Matsdotter

Mats

Jacob Jönsson
Bya

Anders Olsson
Bya

Lars Olsson
Död

Daniel Eriksson
Bya
— Brita Jacobsdotter

Carl Persson -- Anna Larsdotter

Familj IX:53-54 Eric Andersson - Margareta Ersdotter, Bya, Hedemora
VIII:27-28 Anders Ersson - Margareta Hansdotter, Bya

Kopparbergs läns häradsrättsarkiv, serie VII, volym AI:8

Ting i Hedemora den 2 oktober 1739, mål nr 41

Förhördes sen av Eric Ersson i Vikmanshyttan anförda klagan mot brodern Anders Ersson i Bya han låtit instämma, och han egenvilligt förhåller honom sin ärftliga fasta egendom efter fadern, den han alltsammans skall ske sig och ägnar och nu även i höst besått, oaktat hemmanet av den storlek är, att det stiger. till en full 1/4-del, och kan av tvenne bebos, jämväl ej allenast vid den skedda uppräkning åtskilliga lösören undandöljt, utan ock efter eget godtycke en del förbytt och till sig tagit, vad på hans lott fallit, förmenandes och några kontanta medel haver varit uti huset vid faderns frånfälle, varav han dock intet framtagit och uppvist. I lika måtto förhållit honom sin rätt och andel uti höet, han på sin arvsgröda och Lindslogen bort njuta.
Varemot Anders Ersson påstått, att i anseende till sin uti huset gjorda långliga tjänst under faderna höga ålderdom, och att han med hustru och barn ej ser sig kunna vara behållen, om inte hemmanet får bliva tillsammans, som det förr varit, och brodern låter sig med löst och den förskilta del åtnöja, fadern själv honom i händer lämnat, och han i lång tid sig till nytta och fördel, utan utlagor brukat, förutom vad härav i kol bort utgöras, han tillstår honom hava ärligt, nekandes annat av husets förmåga och kvarlåtenskapen vara undantaget, att vad dess hustru ifrån sina föräldrars hus med sig tillfört och henne tillhört, så och varken pengar och annat vore där tillfinnandes, om icke deras moder något för sig behållit, som honom vore obekant, sägandes brodern haver dess mindre fog att klaga över något förfördelande med arvsskiftet, som hans egna slogder och vad uti huset blivit förbättrat och tillökt, gått lika med de andra till skiftes, däruti Eric Ersson njutit sin andel med mera, ...
varemot ....
Resolverades. Som efter avlidne Eric Andersson inga fler barn äro, än dessa tvenne söner, och hemmanet räntar 7 stigar 7/8 korg kol, samt betygas vara av goda villkor och för bägge tillräckligt, helst Eric Ersson godvilligt begivit sig ut, till förekommande av all trängsel uti själva gården, varest tvenne åbor redan sitta, låta brodern sen på sin andel behålla, och han bygga sig neder på en faderns obebyggda tomt, som i samma by ligger. Vartill och kommer att modern, som givit hemmanet och .... ifrån sig, emot någon viss av barnen ...
.... själv åstundar, och det måtte dem emellan tillskiftas.
.... (detaljer om delningen)

Bya i Hedemora socken

Kommunionlängd DII:1 1688-1702

Anders Jacobsson
hustru Sara
son Jacob
son Anders
dotter Brita

Erik Erikssons änka
son Pelle
dotter Karin
son Erik

Lars Persson
hustru Kerstin
dotter Karin

Anders Olsson
hustru Marit
son Anders
hustru Elisabeth
syster Elisabeth

Olof ...... änka hustru Anna
mågen Per Vogel
hustru Sara

Daniel Eriksson
hustru Brita
son Jacob
hustru Elisabeth
son Pelle

Anders Danielsson
hustru Margareta

Per Matsson
hustru Margareta
son Jacob
hustru Margareta
mågen Anders Stigsson
hustru Brita

Daniel Danielsson
hustru Malin
son Hans
modern hustru Elisabeth

Erik Jacobsson
hustru Karin
måg Erik Johansson
hustru Karin
dotter Brita
dotter Margareta
dotter Kerstin
mågen Hans Andersson
hustru Brita

Hans Knippel
hustru Brita

Anders Danielsson
hustru Margareta

Erik Hansson
hustru Karin

Norrhyttan i Hedemora socken

Kommunionlängd D II:1 1688-1702

Anders Andersson
hustru Brita
son Johan

Hans Andersson
hustru Malin

Anders Olsson
hustru Kerstin

Lars Hansson
hustru Brita
son Hans
son Anders
måg Erik Johansson
hustru Barbro

Daniel Eriksson
hustru Margareta
son Erik

Carl Persson
hustru Anna
dotter Annika

Jöran Jöransson
hustru Margareta
son Olle
son Anders
son Jöran

Carl Carlsson
hustru Anna
son Carl

Daniel Danielsson
hustru Anna

Hans Olssons änka
son Mats
dotter Anna

Anders Carlsson
hustru Karin
son Carl
son Anders

Anders Perssons änka
son Pelle

Erik Andersson
hustru Margareta
svägerska Karin

Lars Matsson
hustru Margareta
son Mats
son Anders